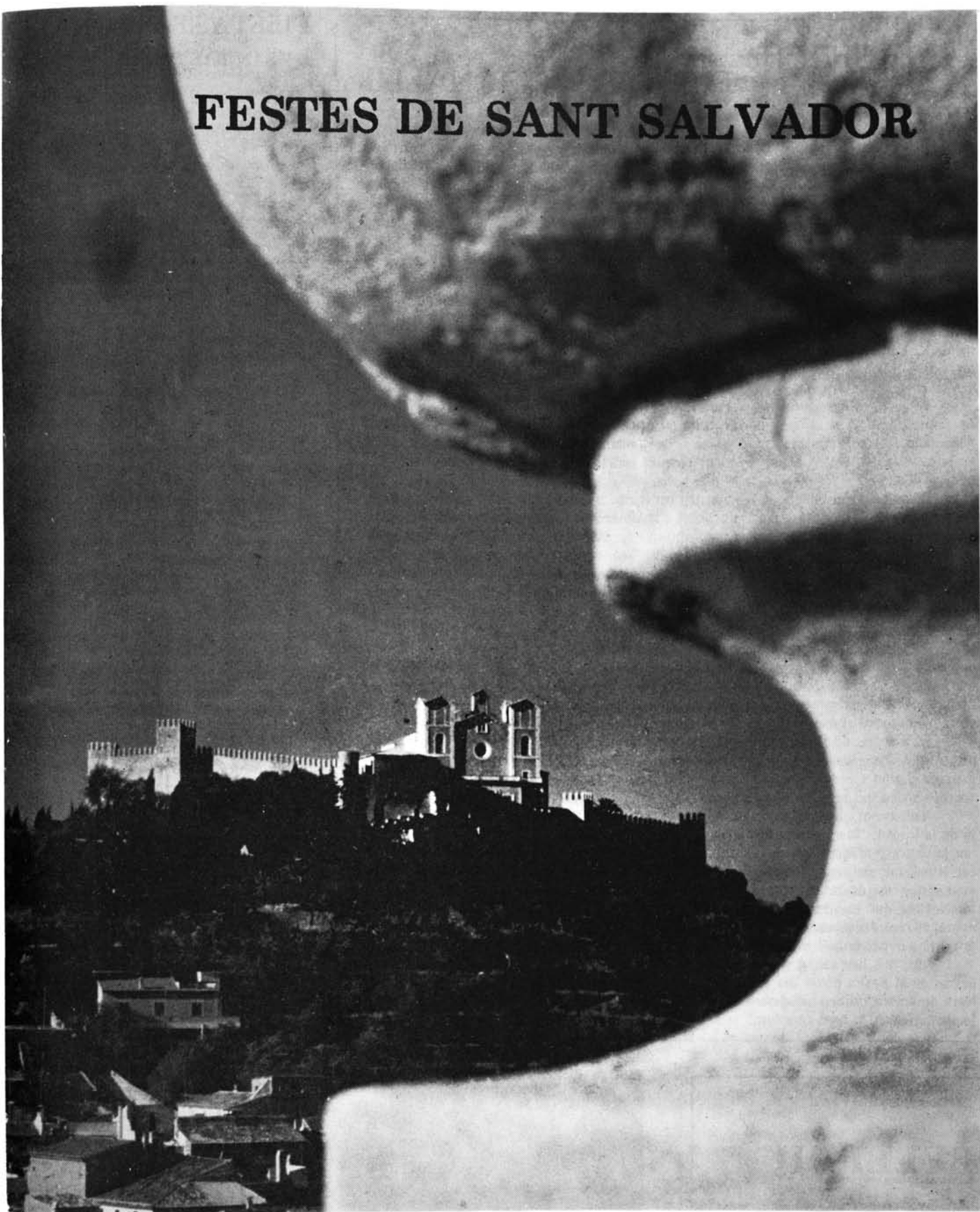

FESTES DE SANT SALVADOR

BELPUIG

ARTA

JULIO-AGOSTO 1976
N.º 7-III EPOCA

Festes de Sant Salvador.

**Una olor punyent d'ensaïmades casolanes
cuites de bon matí. Xeremies i cançons.
Disbaxa i altar fumat.**

**Allà dalt dintre de ca-seua, voltada pel castell
a la Mare de Déu se li acentúa el somriure.
Per molts d'anys.**

Nuevamente, cuando los calores del verano aprietan más intensamente, nos llegan los tradicionales festejos populares. Como siempre, el animado jolgorio que desborda calles y plazas, suele acabar remansándose a los pies de la Virgen. Ella que todos los días, con paciencia de madre, aguarda a sus hijos, de modo especial a todos esperan estos días de su fiesta porque ¿qué hijo hay que no felicite a su madre en su onomástica?

Ya es una invitación a subir lo a mano que nos queda el Santuario. Su distancia del pueblo se cubre con un corto y tranquilo paseo. Queda además la esperanza, casi nunca fallida, de la gracia del aire fresco al llegar a la cima en estos días de bochorno. También es muy de agradecer la sombra de los días invernales. Y luego, para los que no están urgidos por agobios de tiempo, el magnífico panorama que se divisa desde el mirador o las murallas y que embelesa a tantos extranjeros que por vez primera lo contemplan. ¡Lástima que la prisa, enfermedad hoy tan de moda, destruya nuestra capacidad de admiración! Y queda, finalmente, la acogedora paz del santuario y la cautivadora sonrisa de la Virgen tan graciosamente ofrecida a todos... "Així la gent, la vostra gent, entrà quasi a peu pla a la vostra casa, que ja es una casa mes de la vila".

Es común a los santuarios marianos ser foco de atracción para los fieles. San Salvador no es excepción. Y es así que nuestro Santuario tiene sus peregrinos fijos diarios: son aquellos artanenses, mujeres sobre todo, que no dejan transcurrir un solo día del año sin rendir su visita a la Virgen. Serían estos peregrinos quienes abrirían un sendero por entre la nieve esponjosa el año aquel memorable de la gran nevada.

Otros hijos del pueblo no tendrán tan constante asiduidad en sus subidas al Santuario, pero no dejarán transcurrir semana sin visitar a la Virgen. Otros lo harán de modo más informal, más esporádico: así serán, sobre todo, quienes necesiten un favor de la Virgen con motivo de una enfermedad propia o, de algún familiar, quienes se sienten amenazados por algún peligro, por la misteriosa angustia de algo incierto, por un revés de fortuna o también por la necesidad de dar gracias por algún favor recibido o por una grata nueva quizá no esperada. No creo que haya angustia en el pueblo que no le sea contada a la Virgen con palabras... o con lágrimas.

Pero al llegar las fiestas patronales todo artanense bien nacido experimentará la necesidad de subir al Santuario. Y así lo hace. Es el día grande de la Madre y en esta fecha los hijos visitan la casa pairal, el casal de todos. También en estos días ya de madrugada y después del jolgorio verbenero, pandillas de gente joven, antes de dar con sus molidos huesos en la cama, suben al montículo de San Salvador ¡para ver salir el sol!.

En los días de fiesta y en cualquier época del año, los hijos del pueblo que viven en otros sitios, tienen siempre su visita obligada a la Virgen, a su llegada y a su partida. Con marcada ilusión sabemos que lo hacen quienes viven en la Península o en el extranjero. "Benaventurats els qui cada dia saben trobar el camí que duu cap a Vos".

Nada mejor, para poner fin a estas líneas, que la invocación de un artanense, fiel devoto de la Virgen: "Mare nostra, ben volguda Verge Maria de Sant Salvador. Vós que demostràreu la vostra predilecció pel nostre poble d'Artà, escollint per residència aquest pujol emplaçat al bell mig del nostre terme, des d'on heu beneït les generacions de la nostra vila i heu estat mitjancera de tan nombroses gràcies; Volgeu alliberar de tot mal a n'aquets artanencs, fills vostres, que us invoquen, us adoren i porten dins ells, sempre com la més preuada penyora, el record d'aquesta imatge vostra que, somriu, amable, com a prova de maternal afecte i divina misericòrdia i que es portic obert a l'esperança.

Vós, que heu volgut guiar-nos com estrella del nord en el nostre terrenal viatge, no ens deixeu en el nostre darrer dia i volgeu portar-nos a la presència del vostre fill N.S. Jesucrist. Mare de misericòrdia, no tingueu en compte els nostres defectes, faltes i infidelitats, i escoltau benignament la nostra súplica."

FIESTAS PATRONALES

SAN SALVADOR - ARTA

Del 31 al 8 de agosto de 1976

Programa de las fiestas

Día 31. Inauguración de la Exposición de "terres cuites". La nostre Gent o Gent de la Nostra Contrade. Obras de Pere Ferrer. En la Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros. Estará abierta hasta día 8. Organiza Club Llevant.

Día 1. Primer partido de fútbol del Torneo Triangular de las Fiestas de San Salvador (programa aparte).

Día 4. A las 21 horas, simultáneas de Ajedrez en el Local Recreativo Ajedrez (casa Matemalas) con el campeón de Baleares Lorenzo Vives.

También a las 21 horas, concierto de Cámara en el Santuario de San Salvador. Con la orquesta de Cámara de Manacor, cuyo solista será Riku Gerardy. (Organiza Club Llevant)

Día 5. A las 10. Pasacalles con la banda de "xeremies".

A las 18. Final del Trofeo II de San Salvador en las pistas de tenis de "Na Caragol".

A las 21 h. finales del torneo de Tenis de mesa en el Salón de C'an Matemalas. Organiza Club Llevant.

A las 22'30 H. Grandiosos fuegos artificiales, desde el Santuario de San Salvador.

A las 18'30 h. En el Bar Juan, carreras de cintas y "cucañas".

A las 20 h. Inauguración de la tómbola parroquial.

Día 6. A las 10 h. Pasacalles con la banda de música y "Xeremies".

A las 11 h. En el bar Juan, carreras pedestres para caballeros y señoras.

A las 12'30 h. Segundo partido de fútbol (programa aparte).

A las 22'30 h. Verbena con la actuación de: LORENZO SANTAMARIA - JUPAMANDI - AGUA DULCE.

Día 7. A las 10 h. Pasacalles de la banda de música y "Xeremies".

A las 11 h. Cucañas.

A las 17 h. Circuito Ciclista, disputándose un magnífico trofeo donado por BUJOSA.

A las 22 h. Verbena con la actuación de: DETROIT - EMILIO JOSE - FILADELFIA ORQUESTA SHOW - KIN COMBO.

Día 8. A las 10 h. Pasacalles

A las 11 h. Palo ensabonat.

A las 18,30 h. Tercer partido del torneo triangular.

A las 22 h. "Teatro". "Mon pare es un bon partit". D'Antoni Mus. Per "Sa Comuna d'Esporles".

ACTOS RELIGIOSOS

Día 6. En la Parroquia, pro la mañana misa a las 8 y a las 12.

Tarde. A las 9, misa concelebrada. Predicará el Rdo. D. Juan Servera Ginard, párroco de la Parroquia Stma. Trinidad de Palma.

En Santa Catalina, misa a las 9 de la mañana.

Día 7. En la Parroquia, por la mañana misa a las 8 y a las 12.

Tarde misa vespertina a las 8.

A las 9, tarde, misa concelebrada en el Santuario de San Salvador. Predicará el Rdo. Antonio Mascaró. Canónigo.

Portada: Foto Biel Palou

REVISTA MENSUAL

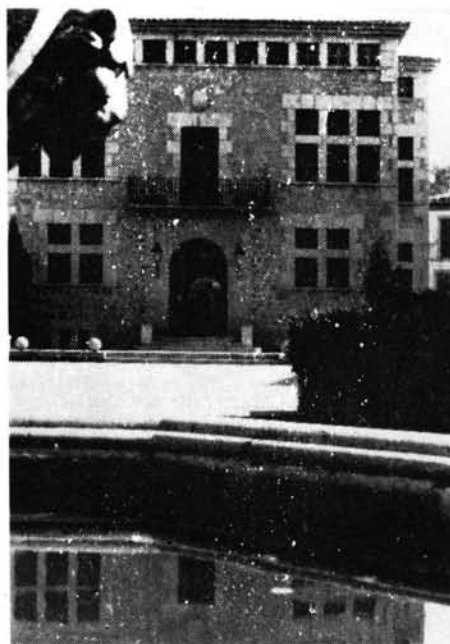
N.º 7-III Epoca
Julio-Agosto 1976

DIRECTOR:
Juan Servera Riera

REDACCION Y ADMINISTRACION:
Sant Salvador, 2
Teléfono 56 20 20
Artà

Imprenta Politécnica
Calle Troncoso, 3
Teléfono 21 26 60
Palma de Mallorca

Depósito Legal P.M. 57-1969

El passat dia 8 de Juny, a ca'n Mate-males, organitzat pel C.R. de Ajedrez, D. Joan Sard Pujadas, advocat i col.laborador de BELLPUIG, va pronunciar una conferència damunt els següents punts: "Us públic de ses platges públiques; Organismes oficials que tenen jurisdicció sobre ses platges, etc."

Es innecessari dir l'interés i expectació que havia aixecat dins el poble aquest tema, relacionat tan directament amb sa barrera de Sa Duaia. Aquest interès va quedar plenament demostrat amb la nombrosa concurrència d'artanencs que ompliren el saló i l'animat col.loqui que, a continuació, es va fer.

La conferència de D. Joan fou una mostra de la seva capacitat i senzillesa per donar-mos entendre a nosaltres, profans en lleis, amb paraules clares i precises, la diferència entre el bé públic i privat, el que és la zona marítima-terrestre, per on se pot anar a ses platges públiques, zona o servitud de salvament, etc.

Seria el nostre desig el reproduir el contingut d'aquesta conferència que estimam de molt interès, però, la manca d'espai no ens ho permet, si bé, en els propers números de BELLPUIG intentarem incluír-ho.

Després de la conferència, llargament aplaudida, es va fer el col.loqui anunciat, que, com abans deim, fou molt animat. Estaven presents el Batle, D. Antoni Lliteras, Assessor Jurídic del nostre Ajuntament i el mateix conferenciant. El Sr. Lliteras, amb la complecència de tothom ens infomà que el representant dels propietaris de l'Urbanització de Sa Duaia havia promès que la barrera estaria oberta perquè la gent pogués anar a ses platges.

Es va decidir, així mateix, que una comissió gestionàs amb els dits propietaris, una possible concessió permanent damunt la carretera perquè el poble pogués sempre circular lliurement per la mateixa.

I amb satisfacció general va acabar aquesta vetlada.

UNA BIOGRAFIA SOBRE UN ARTANENSE

La Editorial Sever-Cuesta de Valladolid está imprimiendo un largo estudio biográfico titulado: "SEBASTIAN GILI VIVES. Un hombre de Dios y de la Iglesia para los tiempos actuales."

El libro es fruto de un trabajo de equipo.

Teófilo Aparicio López, religioso agustino, ha cuidado principalmente de la redacción y Antonio Gili Ferrer, ha atendido sobre todo a la labor de documentación, dedicando a ella varios años.

ecos

NACIMIENTOS

- Día 12 de junio. María Esperanza Tous Pascual, de Pedro y María de la Purificación. C. de la Virgen María, 33.
Día 15. Margarita Esteva Vázquez, de Sebastián e Isabel. C. del Pou d'Avall, 34.
Día 16. María Francisca Artigues Vives, de Guillermo y María. C. de Jaime II, s/n.
Día 21. Juan Ferrer Payeras, de Antonio y María. C. de Sta. Margarita, 6.
Día 22. María Francisca Tous Amorós, de José y Margarita. C. del General Franco, 53.
Día 22. María Isabel Nieto Sepúlveda, de Francisco e Isabel. C. de las Rocas, 15.
Día 26. María Angela Danús Femenías, de Juan y Margarita. C. de Ramón Llull, s/n.
Día 26. Julián Lliteras Mislata, de Antonio y Bienvenida. C. de Penya Roja, 1.
Día 2 de julio. Juan Llull Canet, de Jaime y Catalina. C. de la Argentina 11.
Día 6. Isabel Moyá Servera de Gabriel y Bárbara. C. del General Goded, 11.
Día 14. Francisco Nicolau Morey, de Rafael y Esperanza. C. del General Franco, 38.

MATRIMONIOS

- Día 29 de mayo. Mariano Campillo Alcaraz con Antonia Ferrera Durán.
Día 2 de junio. Juan Carrió Cursach con Eugenia Rayó Aguayo.
Día 5. Francisco Artigues Catalá con Wendy Jayne y Clarke.
Día 26. Gabriel Nicolau Santandreu con Juana-Ana Carrió Juan.
Día 26. Miguel Malondra Ferrer con Bárbara Flaquer Ferrer.
Día 12 de julio. Lorenzo Guiscafré Juan con María del Carmen Piris Sureda.

DEFUNCIONES

- Día 30 de mayo. Antonia Alzamora mestre, a) Funtilla, Viuda, de 81 años. C. de Na Caragol, 19.
Día 8 de junio. Catalina Cursach Sard, a) Terras, casada, de 82 años. C. d'En Pitxol, 8.
Día 11. Miguel Sancho Nebot, a) Capità, casado, de 75 años. C. Cruz, 7.
Día 19. Juan Carrió Ginard, a) Caragol, soltero, de 71 años. C. Gran Vía, 31.
Día 23. Gabriela Tous Massanet, a) Pinet, viuda, de 71 años. C. de Sa Sorteta, 18.
Día 2 de julio. Juan Esplugas Llull, casado, de 70 años. C. del Pontarró, 4.
Día 4. José Bisbal Ginard, casado, a) Borró, de 44 años. C. del Pou d'Avall, 12.
Día 13. Francisca Payeras Mestre, a) Putxa, de 55 años. C. de Bellpuig, 6.

esquits

Es brou es anat a grumeions.
Barrera amunt...
Barrera avall...
Colegi sí...
colegi no...
¡Vos dic que se democracia es molt divertida!

Si s'atlot aprova
¡Es un geni...!
Si suspen...
Es professors son dolents.
¡Sabeu que ho es de gros!

N'hi ha que pel sol fet d'ocupa un càrreg...
Volen examinar es professors.
¡Meam si fotrem se segona així com foterem sa E. G. B.!

Mentrestant...
Vorevies sense fer.
La llum sense acabar.
Bombilles encenes de dia i apagades a la nit.
Quatre tacs pels carrers I a ells...
Qui les examina?

S'ha posat una Bar a Sa Duaia.
Sense subasta...
Sense permís d'es Govern Civil... sense infraestructura...
Nombrament a dit.
I sa Comare que cree que això s'havia acabat?

Va vindre el Sr. Governador i es cuidaren de fer un poc net.
Es una llàstima que no vengui més espeses vegades.

Ala... Anau de festes.
I no us preocupeu de res...
N'hi ha que pensen per noltros Vetlen per noltros
Feinetjen per noltros...
¡Es mal es que també volen menjar per noltros! .

Ala feis bonda...
I si comprou moltes de seneites fos ferem professors des Colegi...

Salut i molts d'anys.
Sa Comare Beneta es tan poma que quan vou un cap gros i sent unes xeremies... fa se llegrimete...

¡Bones festes...!

SA COMARE BENETA

CONFECCIONES DE PALMITO, MIMBRE Y RAFIA

LAINDUBA

La Industrial Balear

ANTONIO BRUNET FRAU

DESPACHO:

Careta, 21 - Tel. 56 21 81 *Artá (Baleares)*

ALMACENES:

Careta, 20 y 21

Discoteca MANIX

CALA RATJADA

Baile

Sábados, a partir de las 21'15

Domingos y festivos, a partir de las 16'30

MISIONEROS ARTANENSES EN AMERICA

*Al Alcalde de Artá, D. Gabriel Massanet,
que en representación del pueblo artanense
tomará parte en el Viaje Histórico
a California y Washington,
conmemorativo de la fundación bicentennial
de las misiones de San Francisco de Asís
y San Juan de Capistrano de California
que coincide con el bicentenario
de los Estados Unidos de América del Norte.*

El Venerable P. Fray Antonio Llinás
(Original en el Museo
de S. Francisco de Querétaro)

Descubierta América por Cristóbal Colón, la actividad misionera, que durante todo el siglo XVI, se había desarrollado en las regiones americanas, cerca la mitad del siguiente siglo, ya había perdido hasta cierto punto el primitivo fervor.

Las órdenes religiosas de aquel tiempo más bien se dirigían hacia la cura de almas en las ciudades y entre los mismos fieles, que hacia la conversión de los indios infieles.

Contra esta manera de obrar, en el mismo siglo XVII, surgió un movimiento, que alcanzó su punto álgido, en el año 1683 y siguientes, con la fundación de los Colegios de Misioneros de Propaganda Fide en España y en América.

El promotor y fundador de estos colegios fue el Venerable P. Antonio Llinás y Massanet, franciscano mallorquín y artanense, el cual por espacio de muchos años colaboró en esta idea, fuerte y maravillosamente, dejando, al morir, un colegio erigido en méjico y seis en España.

El P. Antonio Llinás reclutó a muchos misioneros para esta magna empresa, entre ellos a varios franciscanos artanenses los Padres Antonio Torres, Damián Massanet y al lego Fray Jaime Llinás.

La biografía completa de uno solo de ellos, la del P. Damián Massanet, constituiría uno de los mejores monumentos más llenos de gloria para Artá.

El P. Damián Massanet, predicador y confesor, fue natural de Artá. En el año 1688 fundó la Misión de Santiago del Val de Coaquilas. Teniendo aquí noticias de los indios de Texas, en 1690, día 21 de marzo, juntamente con varios militares y algunos compañeros, se dirige hacia ellos. Estando en este lugar, preguntaron por señas a los indios si eran amigos de los españoles. "Texia... texia", les respondieron, que en su idioma quiere decir "Amigos... amigos". De ahí el nombre de Texas. A la primera misa, celebrada el día del Corpus, asistió la tropa española, el Gobernador de Texas con todos los caciques y todo el pueblo. Seguidamente se celebró la procesión del Corpus con gran solemnidad.

En estas misiones el P. Massanet fue elegido Comisario, y como tal le dirige una carta el P. Fontcuberta, y el mismo P. Massanet escribe otra carta al P. Llinás en la cual le comunica los frutos de las Misiones.

Además de la Misión citada anteriormente, fundó el P. Massanet la actual San Antonio entre los indios "papayas". Permaneció en Texas hasta el año de 1693.

Emilio Garrigues en su obra "Los españoles en la otra América", dice: "Para la apertura y prolongación del camino real de Texas tuvo acaso más importancia el primer motivo, es decir, el misional. Una personalidad decisiva en ese sentido fue el padre mallorquín Damián Massanet, a quien movía una fe particular, o si se quiere, una devoción hacia sor María de Agreda, la extraordinaria monja que desde su retiro del Moncayo, en España, podía trasladarse, en virtud de un fenómeno de dislocación, hasta Texas.

El 13 de junio de 1691, festividad de San Antonio de Padua, una expedición al mando del capitán Domingo de Terán, acompañado del franciscano padre Damián Massanet, fundó el actual San Antonio, en un lugar habitado por la tribu de los indios Papayas".

Después de la muerte del P. Llinás en 1693, fueron fundándose otros Colegios de Misioneros. Cuando el P. Junípero Serra llega a América, precisamente ingresa en el Colegio de San Fernando de Méjico, erigido por los discípulos del P. Llinás.

El P. Serra misionó California, iniciando así una larga lista de misioneros franciscanos mallorquines que predicaron el evangelio en aquellos lugares.

Fueron 16 los mallorquines de la orden seráfica que desarrollaron su labor en tierras californianas entre los años 1769-1836. Artá dio a dos de ellos: los padres Gili y Sancho.

Teniendo a mano el largo estudio del Dr. Bartolomé Font titulado "Mallorquines en California" nos será muy fácil entretejer algunas notas biográficas de los dos artanenses misioneros.

El P. Bartolomé Gili y Esplugas abrió sus ojos a la luz en Artá, día 16 de febrero de 1759. (Su padre, sacristán de la parroquia, hasta su reemplazo por su hijo Pedro en 1792).

El nombre del P. Gili va asociado al del P. Mariano Rubí por haber estado juntos en un corto período de tiempo en la misión de la Soledad. A principios del año 1788 pasaron al Colegio de San Fernando.

En 1792 el P. Gili empezó a servir de capellán en el paquebote "Concepción".

Permaneció en California desde 1791 a 1794. No se sabe donde murió.

El P. Juan Bautista Sancho y Lliteras nace en Artá, el 1 de diciembre del año 1772, siendo sus padre Pedro Sancho, alias Cusí, y Margarita Lliteras.

Tomó el hábito franciscano el 9 de febrero de 1791 y al terminar el año de noviciado hizo su profesión solemne, dirigió el canto con su fuerte y agradable voz y enseñó el canto llano y música figurada.

En 1803 pasó a América. En el grupo del 18 de junio de este año, embarcados en la fragata San Miguel, alias la Sacrafamilia, se encontraba el P. Fray Juan Bautista Sancho, Predicador, Confesor, natural de Artá, Obispado de Mallorca, de 31 años, alto, moreno, pelo negro, ojos pardos, nariz larga y gruesa, cerrado de barba y poblado de cejas.

Después de unos meses en Méjico salió para las misiones de California y al llegar a Monterrey la obediencia le nombró misionero de aquella iglesia.

Figura el P. Sancho, como lingüista y músico, para la composición de catecismos y libros de música y canto en el idioma nativo del territorio de la misión de San Antonio.

Permaneció en California desde 1804 hasta 1830, año en que murió en San Antonio, día 9 de febrero.

A. GILI, PBRO.

Sobraven tres tractors

Dissabte dia 12 de juny de l'any 1976 cap allà a les deu i mitge del vespre per uns quants carrers d'Artà, crec que sobraven tres tractors.

Ara bé, vaig a aclarir un poc s'aspecte d'aixó que acab de dir no fos cosa que ningú es posas nirviós abans d'hora ni que a qualquun així com vagi llegint això li passas pes cap sa possibilitat de donarse per ofés, no es aquesta sa meva intenció i ara vos ho explicaré breuament.

Es indubtable que el Pare Oliver i tots els seus col·laboradors no tant sols no han deixat morir sa festa de Sant Antoni de Pàdua sino que l'han revitalitzada molt be, tornant-li a donar sa força que un temps tenia, però... amb s'intent clar de tenir una festa tal com pertoca:

No basta, Pare Oliver, tenir uns tamborers i trompeters molt ben endiumenjats i que per altre part sonaven a perfecció i es passetjaven amb una hidalguia i seriatat, que a qualsevol del Poble li hagués agradat poder esser un d'ells.

Ni basta, Pare Oliver, tenir dues colles de cavallets en lloc d'una, encara que peguin bots tot es vespre com a llagots i no s'equivoquin ni una sola vegada amb sos "passos" ja que ets estols de músics que els hi donaven es ritme tampoc ho feien gens malament.

Ni basta tenir ets al·lots més eixeravits del món i ses nines més garrides des poble, vestir-los a tots ells celestialment aconseguir unes carrosses (remolcs) maravelloses per lo sencilles que eran... si a devant elles anaven tres tractors que ningú es va preocupar massa de rentar-los be i treure-los es brillo i sobre tot, vestir-los tal com pertocava a n'aquesta ocasió. No vull dir amb aixó que hi possasan tant d'esment com amb so vestir Sant Antoni, i tot el seu sèquit, pero si tant com ni posaren per a fer lluir els tambors, trompetes, cavallets i carrosses.

De tots modos es molt d'agrair s'esforç que varen fer aquets tres homos que es varen seure a damunt es tractors perque es pogués dur a terme sa processó, ja que si no hi hagués persones d'aquestes que no demanan res i ho donen tot es indubtable que es poble no tendria cap manifestació no tant sols religiose sino esportives, culturales...

Això es tot. Pare Oliver, vosté en sap molt i té mes coratge que ningú i com que es tant poc lo que falta perque sa festa soni a perfecta, si fessem lo que li acab de comentar crec que inclús Sant Antoni es sentiria més satisfet i així ses al·lots des nostre poble posarien un poc mes de vehemenci quant tornin cantar:

Sant Antoni Gloriós
mos dongui un noi ben ros
sigui ronyós, sigui poiós
mentre marit fos.

Fins l'any que ve.

CURSET DE MALLORQUI

El "Club Llevant" ha organitzat un curset intensiu de la nostra llengua per les primeres setmanes de setembre.

Tindrà dos plans: un pels alumnes més avantatjats i l'altre pels principiants.

En el moment oportú s'assenyalarà el lloc on es donaran les classes.

Es d'esperar que seran molts els assistents, que, com els anys anteriors, hi prendran part.

Sueltos

Como ya dimos noticia en nuestro anterior número, se ha aprobado la concesión a nuestro Ayuntamiento de un crédito para la construcción del Centro de Enseñanza de BUP. Esperamos que cuanto antes sea una realidad.

Es intolerable, y por ello exigimos estrecha vigilancia, el exceso de velocidad con que circulan algunos vehículos por nuestras calles. Es hora ya de que se tomen las medidas oportunas para hacer cumplir con rigor las prohibiciones. No es bastante con poner unos discos limitando la velocidad: tienen que hacerse respetar (sería interesante saber el número de denuncias relativas a aparcamientos indebidos y las de exceso de velocidad). Y ya que estamos metidos en circulación ¿Existen ordenanzas referentes a ruidos, escape libre, etc.? ¿Se hacen cumplir?.

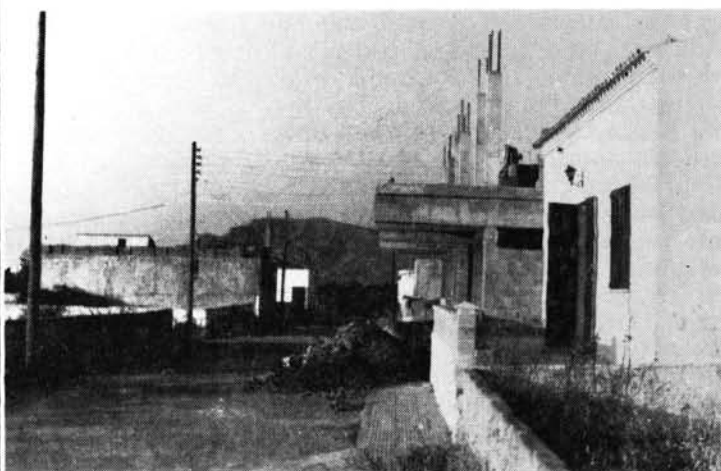
Y seguimos: El Sr. Alcalde nos indica hagamos constar su agradecimiento al eterno pagano, v.g.: el pueblo, por la buena acogida que se ha dispensado al impuesto municipal sobre circulación de vehículos. Prácticamente hemos pagado todos. Enhorabuena, pues, y que sea en bien de todos. (Muchos parches les faltan —o sobran?— a nuestras calles).

Un simple rumor: Al parecer, el edificio que se pretende construir en las cercanías de la Estación del Ferrocarril, que suponemos cuenta ya con el correspondiente permiso del Ayuntamiento, podría no cumplir las Ordenanzas legales. (Lo decimos con todas las reservas. Trataremos de aclararlo).

Un ruego a nuestra Corporación Municipal: ¿Sería posible que en el balcón de la Casa Consistorial, junto con la bandera española, ondeara también la nuestra, la mallorquina? . Esperamos que así sea.

Y puestos a pedir... Nos gustaría se reconsiderara la titulación de algunas calles de nuestro término y si es posible cambiarlas por otros nombres más adecuados. Nos referimos a las denominadas Apolo, Marina, Las Margaritas, Los Madroños, Jazmín, Mirto, etc. etc.

En la playa de Sa Duaia se ha instalado un bar o kiosko, donde se venden refrescos a los innumerables bañistas que allí acuden.

COLONIA DE SANT PERE

... i què serà aixó? ... arribarem allà d'açà?

ELECTRODOMESTICOS

RADIO Y TELEVISION

COMERCIAL

SANSALONI

Bicicletas - Velomotores - Motos y Motores Riego
Objeto regalo y Jugueteria

Calle Recta, 2 - Teléfono 56 22 93

ARTA (Mallorca)

Muebles **BAUZÁ**

DAMIAN BAUZA

Exposiciones:
C/. Gral. Franco, 26
Teléfono 55 03 50
C/. 18 de Julio, 13
Teléfono 55 05 23

Fábrica:
C/. Bajo Riera, 10 y 12

MANACOR (Mallorca)

Més, encara, sobre l'ensenyament

Al BELLPUIG de maig vaig publicar un article sobre certs aspectes de l'ensenyança a Artà. Al número de juny el director de la publicació feia públic una "Respuesta a un artículo". D'això en fa dos mesos i malgrat tot aquest temps passat no ha minvat la vigència de les qüestions en debat.

He de manifestar, en principi, que la "respuesta" no era tal. Vull dir que al meu entendre, naturalment. Més bé em va semblar una distracció del tema amb intenció (supòs, per tant puc anar errat) d'anul·lar i no contestar el darrer dels interrogants que plantejava: "Consentiran els col·legis religiosos a passar al poble la factura del seu manteniment?". Sobre aquest punt, ni una paraula.

"La "respuesta", a més, em sembla empeltada amb algunes inexactituds que comentar-les en detall suposaria un temps i un espai del qual no disposam. La més greu és, pens, mostrar com a democràtica la situació que hi havia quan el centre estatal no havia estat suprimit i els pares, "podent" escollir, rebutjaven el centre gratuït per matricular els fills als col·legis religiosos. Com no l'havien de fer a aquesta elecció! . Tots sabem com estaven i com funcionaven les escoles nacionals per pretenir que pugui passar l'opinió d'"elecció democràtica de centre". Allò era una situació anormal i així s'ha de dir. Si hi havia uns pares que, malgrat això els suposàs un esforç econòmic, enviaven els fills als centres religiosos i altres pares que no els hi enviaven, tots sabem bé les raons. Diguem-ho més clar: és possible que els pares que tinguessin un mínim de preocupació per a l'escolarització dels fills rebutjassin de cop el centre estatal. Això no era una "elecció democràtica de centre", era una única alternativa. Sostener el contrari pot semblar una manipulació oportunista i interessada.

Una altra inexactitud és posar en dubte la gratuïtat dels centres estatals. Als de Capdepera, So'n Cervera i Sant Llorenç, als quals jo feia referència, no paguen ni un cèntim per l'ensenyança. Paguen si tenen extres: transport i dinar (Capdepera) o hores de recuperació d'inscripció VOLUNTARIA (Capdepera-Sant Llorenç). A So'n Cervera ni tan sols paguen la totalitat del material que usen per als

treballs manuals. Si el senyor rector està en condicions de desmentir això, convé que ho digui. Mentre continuarà essent certa l'equivalència "centre estatal centre gratuït".

No manca, tampoc, el tret còmic (i no som jo qui ho ha batiat així): l'apologia dels centres religiosos basant-se en el crèdit que tenen entre els ministres i altres personalitats. Només faltaria que amb el que costa no fos millor que la gratuïta! . Puc facilitar, a més, altres dates: inclús entre els cappers del comunisme internacional són admirats els centres religiosos! . El cap del PCC, Fidel Castro, rebé tota l'educació d'un Col·legi de la Companyia de Jesús. El senyor Berlinguer, secretari general del PCI, i el professor Tammes, suposat membre del PCE, duen els seus fills a centres religiosos. Serà perquè desitjen que els surti un ministre a la família? .

Però el que ens interessa és el nostre cas. No fa gaire que el diari "Balears" publicava (5.6.76, pag. 5) un treball signat per Mateo Cladera que entrevistava els membres assitents a una reunió entre els directius de la Delegació diocesana d'Ensenyança i els de la Federació d'Ensenyança Religiosa Espanyola "con asistencia del vicario episcopal de Enseñanza". Segons el periodista, aquests són "los que en este momento llevan sobre sus espaldas la responsabilidad de la enseñanza privada en Mallorca". Entre altres coses diuen:

—¿La enseñanza, según su opinión, debe ser sólo estatal?

—No, de ninguna manera puede ser estatal, porque la privada también tiene sus derechos de existir por su propia naturaleza. Los padres deben tener la suficiente libertad para escoger la clase de enseñanza que más les guste. Sería tentar (*sic.*) a los derechos fundamentales del hombre el que no se dejara sitio a la enseñanza privada. En contra se suele decir que es un servicio público, sin embargo nosotros decimos que hay otros servicios públicos que no están monopolizados y la enseñanza tampoco puede estarlo. Por otra parte al hablar de monopolio vamos contra la democracia, para algunos únicamente en este tema de la enseñanza no existe la democracia hoy tan cacareada. Hemos de tener en

cuenta que no hay país civilizado que tenga el monopolio de la enseñanza. Otra razón sería que los padres no pueden claudicar de la responsabilidad de primeros educadores y son los responsables de su formación.

—¿Entonces opinan que debe existir la enseñanza privada?

—Sí, debe existir, por supuesto; si todos los españoles tributan es justo que este tributo recaiga en todos, si no es así la enseñanza privada será cada vez más clasista y así no existe la igualdad de oportunidades.

—¿La enseñanza privada debe recibir subvenciones del Estado?

—El Estado es administrador del dinero y no es el dueño, los padres que eligen un centro privado pagan dos veces la enseñanza y esto no parece justo. Nosotros queremos la gratuidad. Pero no parece razonable que en nombre de la democracia y gratuidad se pueda eliminar la enseñanza privada, en un tema totalmente distinto."

Una transcripció una mica llarga, però que estalvia molts de comentaris. Quasi tots. Es curiós, per cert, observar que en línies generals se sustenten les mateixes opinions sobre el monopoli de l'ensenyança de la democràcia i igualtat d'oportunitats, del cost de l'ensenyament, de la possibilitat d'elecció de centre, etc., tant en el primer article meu com en el reprodut. L'única diferència, i no és poca, és en la perspectiva. Si jo em queixava de la impossibilitat d'exercir aquests drets a causa del monopoli que a Artà tenen els centres religiosos, els membres de la D.D.E. i de la F.E.R.E., "Los que en este momento llevan sobre sus espaldas la responsabilidad de la enseñanza privada en Mallorca", posen el crit al cel perquè a ells pareix que els hi posen els mateixos obstacles que ells ens posen a nosaltres. Naturalment podem pensar amb allò dels ministres i altres personalitats. Qui no es consola és perquè no vol.

Hem de creure que hi ha duplicitat de "tàctiques"? . En seria una amagar els drets quan o no interessa, i l'altra esgrimir-los quan o on sia convenient? . Possiblement sia aquesta una de les contradiccions a què feia referència don Juan Servera al final de la seva "respuesta".

JAUME MOREY

EL CAMI DE SA DUAIA

Fa uns mesos que en el camí de Sa Duaia que arriba fins a la platja de Cala Mitjana se varen col·locar unes barreres de ferro que, la veritat, no foren molt de l'agrado de la gent.

La gent del nostre poble s'havia avesada —i crec que amb un cert dret— a anar a gaudir d'aquelles platges (Cala Estreta, Cala Mitjana, Cala Torta) que reben l'embat xalest de gregal, i, és clar, els va caure tort que els ho impedissen així com així.

Amb motiu d'això vaig esser convidat a donar una conferència a la sala de Can Matemales, dia 8 de juny, sobre l'ús públic de les platges. Fou una conversa de simple divulgació jurídica al final de la qual va haver-hi un ben animat col·loqui.

No vaig parlar gaire de barreres en aquella ocasió, i ara pens fer una cosa semblant. M'agrada més parlar de camins que de barreres. Les barreres, lector benvolgut, separen els homes; els camins, en canvi, els uneixen. Parlem, doncs, del camí de Sa Duaia.

Vells camins

Als artanencs es veu que, temps enre-
ra, els plaia anar fins a la mar per vells
camins que encara ara podem veure con-
signats en documents antics, documents
que ja tenen la grogor que els han donat
els anys i fan aquella oloreta tan caracte-
rística... Algun d'ells està escrit en llatí.
Facem una petita traducció i resum
d'una escriptura atorgada l'any 1613 da-
vant el notari Pere Alcañiz.

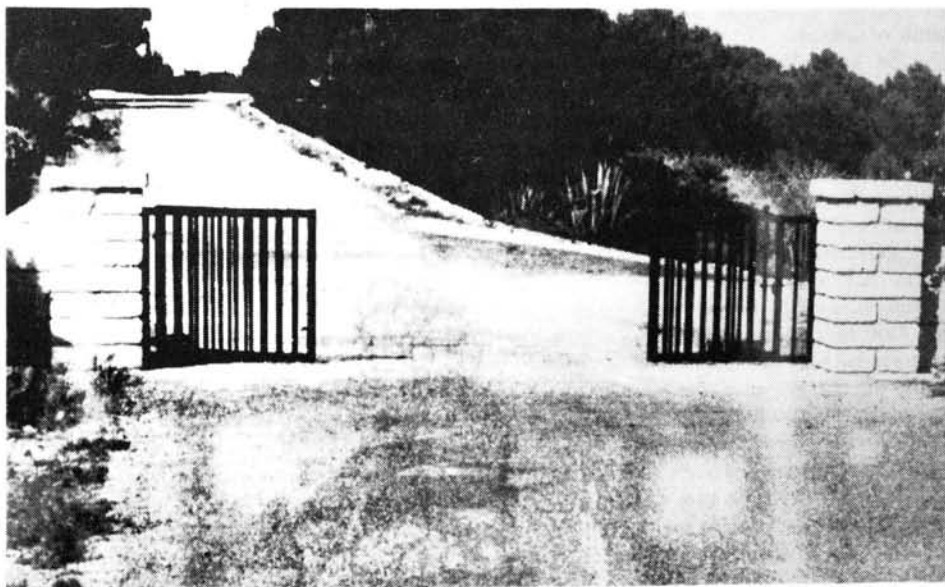
"Antoni Vives, fill de Miquel Vives,
anomenat de la Duaia, constituïx, dia 8
de desembre de 1613, un censal a favor
de Sebastià Gili sobre una part de la se-
va possessió anomenada Soloret i Ca La
Sort...". Aquesta finca confrontava, en
aquell temps, "amb camí públic pel qual
s'anava a la Duaia i a mar" (Prot. del
notari P. Alcañiz, 1613).

El Cardenal Despuig, en el seu mapa
famós de l'any 1784, que veim penjat a
les parets de moltes cases mallorquines,
ens assenyalava clarament el camí vell que
acabam d'esmentar. Passa entre Ets
Olors i Es Racó, s'enfila per amunt fins
a les cases de Sa Duaia de Dalt, que li
queden a l'esquerra; llavors va cap a les
cases de Sa Cova, que també deixa a
l'esquerra i, finalment, va a morir a la
mateixa Cala Mitjana. Ho podeu com-
provar observant qualsevol mapa del Car-
denal.

¿Haurien prescrit a favor del poble
aquests camins, aquests vells camins ar-
tanencs? Aquest punt no es pot desen-
rotllar, naturalment, a un article com el
que estau llegint. Jo, en principi, m'in-
clín més a favor d'una solució afirmativa
que negativa. Però, repetesc, això hauria
d'esser objecte d'un estudi més detingut.

Devers l'any 1916 se va fer un altre
camí: el que partint de devora el Pont
d'es Racó deixava les cases d'aquesta
finca a l'esquerra, i les de Sa Duaia de
Dalt, a la dreta; després anava pujant

fins a Sa Font Soberana i, en entrar dins
Sa Cova, feia dos braços; un que tirava
cap a les cases d'aquesta darrera posse-
ssió i l'altre que se dirigia cap a Cala Mi-
jana. Fou aquest, naturalment, un camí
més ample i més còmode que l'anterior.
Per ell ja se podia passar fins i tot... amb
automòbil (aleshores començava a ha-
ver-n'hi qualcum). Però pels vells camins
seguien passant pescadors, roters, arra-
bassadors de palmes, cercadors d'esclata-
sangs...

El camí nou

Passaren els anys i, un bon dia, apare-
gueren uns propietaris que havien com-
prat a Ll. Amorós una part de Sa Duaia
de Baix que dona a la mar. Els compra-
dors volien eixemplar, encara més, l'es-
mentat camí de l'any 16; volien asfal-
tar-lo i posar-lo en deguda forma a fi
que tothom pogués arribar amb comoditat
fins a les platges. Volien, endemés
fer una gran urbanització on es constru-
rien hotels, bars, piscines, xalets; en una
paraula, tota una meravella d'edificis que
havien de proporcionar esplai i goig als
visitants i havien d'esser al mateix temps
una font de riquesa pels nostres treballa-
dors i per a les indústries del nostre po-
ble. Quin pervenir més afalagador!

L'Ajuntament i el poble, molt encer-
tadament, varen ajudar dits futurs urba-
nitzadors, els varen donar —i ben dona-
des— tota classe de facilitats a fi de no
perdre aquella avinentesa tan encisadora.
Fins i tot l'any 1965 es va fer un expe-
dient de Contribucions especials per
eixemplar el camí en el tros que va des
de la sortida del poble fins al pont d'Es
Racó. Foren molts els petits propietaris
que cediren part de les seves terres per a
l'eixampla. I ho feren —la majoria— sen-
se remugar, pensant en el fi amb què se
feia aquella millora.

Però ai! "no poren dir blat fins que
és dins es sac", i totes les il·lusions d'ho-
tels, bars, xalets se n'anaren a baix per
causes no imputables a ningú. Això per
descomptat.

Els compradors, en bona hora sia dit,
compliren la seva paraula respecte al ca-
mí: l'eixemplaren, l'asfaltaren i el posaren
de primera. I deixaren passar sempre
tothom, sense cap obstacle. Segurament
pensarien que si ells havien millorat la
part que va des del pont d'Es Racó fins
a la mar, els artanencs (l'Ajuntament)
havien eixemplat el tros que va des d'Ar-
tà fins al pont esmentat. I ja ho sabeu:
una mà renta l'altra, com diuen en ma-
llorquí.

Hi havia, doncs, un fons de justícia
en deixar passar la gent fins a Cala Mi-
jana, perquè si els compradors podien
aprofitar-se del bocí que nosaltres ha-
viem arreglat, bellament nosaltres ens
podíem aprofitar del tros que havien
arreglat ells. Això sembla més clar que la
llum del dia.

Creis-me: quan una persona o dues o
tres protesten, a vegades, no tenen raó;
quan és tot un poble que protesta..., sol
tenir-ne sempre.

Tot ha acabat bé

Uns artanencs coratjosos que comen-
çaren a bellugar-se, el nostre Batle que
s'ha posat al costat del poble, les hereves
de Ll. Amorós que mai per mai s'oposa-
ren a que la gent passàs i els actuals pro-
pietaris que ja ens han obert... les barre-
res, ha fet, en conjunt, que tot acabàs
bé. Sí, ja podem anar altra vegada sense
dificultats a Cala Estreta, a Cala Mitjana
i a Cala Torta. Tot ha passat, com una
nigulada d'estiu...

J. SARD

* El Codi civil no admet l'adquisició de la ser-
vitut de pas per prescripció. Però això fa refe-
rència a les servituds que s'haguessen pogut ad-
quirir a partir de l'any 1889, any de la publi-
cació del Codi. Les anteriors, sí que s'adqui-
rien per prescripció "immemorial"; així ho té
declarat el nostre Tribunal Suprem.

¿Què és la poesia?

¿No sé com poder descriure
lo gran que és la poesia!
Penes ja mai més tendria
aquell qui la pogués viure.

La poesia és el do
amb que Déu mos va enriquir.
Són els misteris d'amor
que Jesucrist va complir.

Es l'abraç que desiera
se donen els bons amics;
és la besada amb pessics
que el fillet dóna a sa mare.

Es el ram que la fadrina
per nuviança ha escollit;
lo que conta la padrina
an el net, quan és petit.

Es lo que fa una pareia
de coloms agermanats.
O lo que els enamorats
se diuen a cau d'oreia.

Es estimar de tal forma
lo dels altres com lo seu;
és estar sempre conforme
amb la voluntat de Déu.

Es el temps primaveral
en que els camps més s'embelleixen
i els arbres tots se guarneixen
amb la vesta natural.

Es lo que fa el rossinyol,
quan se tem de les cireres;
que per ell sempre les vol,
en madurar les primeres.

Els capfics i cal·lioles
que les oronelles fan,
quan volant, venen i van
per dins l'espai totes soles.

Es aquell moment que gosa
la jardineria gentil,
coint la primera rosa
florida, pel mes d'abril.

Es lo que mos fa dir el cor,
quan en veritat estima;
o bé disfrutar d'un clima
tan apreciat com l'or.

Es la bella joveneta,
vestida a l'antiga usança,
que amb lo seu cos de gerreta
fa recordar una enyorança.

Es aquell alegre cant
que d'estiu fan els obrers,
quan el gra van aplegant
per omplir tots els graners.

Tot això és la poesia,
amor, esperança i fe.
Pregau a Déu, cada dia,
que junts poguem viure-la.

O el cloc cloc que fa suau
quan crida els pollets la lloca;
el penjoí que la mà toca
madur qui de l'arbre cau.

Lo bé que sap arreglar
la jove el més de Maria,
adornant el bell altar,
tot amb flors de pagesia.

Recitada pel mateix autor a la Festa de la Poesia, dia 24 d'abril de 1956.

FERMIN

La lògica de l'ensenyament a Artà

Avui dia i per a desgràcia de minories privilegiades, se discuteixen temes i aspectes socials que durant quaranta anys havien estat dogmatitzats des de les altures. L'escola no ha restat al marge d'aquest debat; fins i tot s'ha convertit en un dels temes privilegiats. Cosa que no ens sorpren gens si tenim en compte la diversitat d'interessos que se mouen al seu voltant.

Hem pogut veure com, en el més mínim ambient pre-democràtic (i disculpau el terme) les forces socials que configuren la nostra societat han presentat les seves alternatives a l'actual sistema educatiu.

En bona lògica democràtica, si és que realment anam cap a una democràcia, es farà el que digui el poble; és a dir, es durà a terme el programa del partit que resulti majoritari a les eleccions. Programa que si vol ésser realista haurà de tenir en compte l'opinió dels professionals de l'ensenyança, mesurant quines opcions responen a veritables interessos d'aquest estament i quines altres son mimetismes de petits grups privilegiats.

I dic això perquè crec que és hora que a Artà deixem de parlar de la nostra escola a partir d'anècdotes interessants, fins i tot gracioses, però que com a elements d'anàlisi no ens serveixen de res. Molt manco ens serviran els personalismes. Quan s'hagi d'escriure (i ja hi ha qui ha començat a fer-ho) la història de l'ensenyament durant els anys del franquisme, s'haurà de posar en lletres de motlle el nom de l'únic grup privilegiat que ha pogut fer i desfer així com li ha vingut en gana: l'església Catòlica. I això agradi o no, és una evidència històrica que no podrà ésser borrada. Malgrat agradàs a més d'un.

Davant tot això la situació artanenca és molt lògica. És lògic que els dos directors dels nostres centres d'EGB no siguin professionals de l'ensenyament sinó religiosos. És lògic que els vertaders professionals de l'ensenyament no hagin tengut ni veu ni vot en la planificació de la política educativa del nostre poble. És lògic que durant tants d'anys ningú s'hagi preocupat per a dignificar l'ensenyament estatal. És lògic que els ministres sortissin de centres religiosos... És tot molt lògic.

I així com podem entendre la situació escolar artanenca a partir de la situació general a l'Estat espanyol (és l'única manera d'entendre-la) podem explicar-nos el que pot succeir en el futur. Per això a una altra ocasió parlarem de les famoses "Alternatives", vertaders punts de partida per a democratitzar de veres l'ensenyament a Artà.

JAUME SUREDA

P.S.— Dins la lògica del sistema actual també hi cap que cada any els nostres mestres, els mestres artanencs, que treuen les famoses oposicions (injustes però quasi bé imprescindibles per a poder viure dignament) hagin d'emigrar a llocs on la lògica de la situació de l'ensenyament no sia tan descarada. A tots aquests mestres —dels millors que tenim a la vila— Artà els hi deu qualche cosa. I no són homenatges. Justícia. Només això.

NOTA

Nos comunican desde el Ayuntamiento que, por cumplimiento del plazo de tres años, han cesado en sus cargos los miembros del Patronato del Colegio Municipal de Enseñanza Media Mixto Libre Adoptado.

En el momento oportuno se procederá a cubrir las vacantes de dicho Patronato que tanto bien puede proporcionar a la clase estudiantil de nuestro pueblo.

¿Pensa? ¿Resa?

Potser recorda coses que no voldria haguessin passat.
Una imatge tristement espanyola.

TRABAJOS DE FONTANERIA

Lavabos, bidets, waters, platos ducha y bañeras "Roca" y "Sangra".
"Griferías Buades" y todas clases de grifería. Tubos, hierro y plomo.
Termos eléctricos y butano.

JORGE LLULL RIERA

Rafael Blanes, 53 - Teléfono 56 22 77 - Artà (Mallorca)

D'Artà a Helsinki passant pel Mercat Comú

Havien deixat el tall en el moment de embarcar-nos a Kiel dins el vaixell d'una companyia escandinava de navegació i que nomia Stana Olímpica.

La nau, per demés xocant com veurem després, es moderníssima i s'acala tan de proa com de popa quan toca a port per tal d'embarcar o desembarcar alguns centenars de vehicles amb una rapidesa que espanta.

I, es xocant, perquè es com un estadi ambulant de la diversió programada que usen els habitants de ambdues riberes.

Heu de pensar que viatjen en ell no perquè hi tinguin res a fer ni a veure a l'altra banda, més tost per el sol fet de viajar-hi. No vol dir que qualsevol no ho faci, com nosaltres mateixos, per la necessitat o el gust de anar d'una banda a l'altra, però ja dic la majoria viatja per a gaudir dels divertiments que dins el vaixell se li ofereixen.

Els suecs, sobre tot, hi fan uns fins de setmanes de lo més gloriós.

Hem de comensar per dir que la Stana Olímpica porta, baix cuberta, lo que es diuen tendes "Free-Taxes" o sia uns megetzems on es pot adquirir des de el més extrevegant perfum francès fins qualsevol beguda alcohòlica, passant per jaquetes de pells, vestits, bikinis, segells, xocolata, rellotges, (tan suïssos, suecs com japonesos) joies i tot quan pogueu anomenar. Tot això, lliure d'impostos, que com que en aquells països son tan elevats, fa que lo que esta lliure d'ells i es ven dintre del barco sia "barato". Hi ha ademés sales de joc, màquines traga-monedes, sala de balla i dos gegantins menjadors.

Vos puc assegurar que una nit dintre el navili val per tot el viatge. Allò son disbauxes.

Riure-vos-en de les orgies romanes o de les festes dionisiaques dels grecs. Germentes... Pereix que no hi han de esser a temps a buidar la copa del goix (i mai més ben dit lo de copa) per, tratar de canviar grissó del seus dies, pels moments d'esplai que allà s'els ofereix.

Encara no han saltat i van corre-

guent com a bojos a situar-se en front de les màquines tragadores per jugar-se tot quant de marc o corona porten. I es de veure com, disciplinats, fan coa esperant que acabi el que està jugant per a prendre la vegada.

Envaixen tot seguit els menjadors mentre les megatzems no donen raó a despetxar botelles d'esperit. Wiski, gin, conyac i aigordent. Ses dones compren perfums i joies ademés de Benedectine, Calisai i altres begudes dolces. Tot el barco es una remor que va pujant pel demunt del renou de la màquina.

Hom riu i canta, xerra, menja, beu i crida tot a un temps.

Com si allò fos l'alliberació esperada d'un esperit presoner de no sé quines angúnies.

Hom compra i torna a comprar com un infant a fira. Els ulls brillen i les cares es tornen rojes de goix i esperit.

Quines presons tiben aquelles personalitats en els països de la llibertat? De què están buides aquelles persones que es volen omplir tan desesperadament de sucedanis vitals?

Què és el que els manca a ells que par que ho tinguin tot?

La vellesa segura, treballen, guanyen diners i un index de vida de lo més alt. I dons digau-me; Per què quan pugen a la nau sembla que acabin de sortir d'un camp de concentració on les mancava tot?

Nosaltres, quatre pajesos perduts dins las aigües fondes d'aquell maremagnum, miravem silenciosament la festa.

Mes tart, després de sopà dels que-viures d'una safata que havíem comprat al Self-service, mentre els companys eran a dorma vaig anar a la sala de joc.

Allò, malgrat el dineral que es jugava, era un enterro de tercera. El croupier tirava bolla cobrava i pagava sensa mica de traça humana a la seva cara.

Pereixia talment davallat d'un altra planeta.

La gent rodejava la taula de la ruleta i feia apostes de dret. Guanyaven o perdien, quasi sempre perdien, sense que s'els tremudes una sola rua de la cara.

Tot sense alegria, massa seriosament.

Al costat es ball.

Colles de joves borinetjant al compàs d'una orquesta de melenuts.

I dones, moltes dones de mitjana edat despitruades asegudes al rotlo totes soles o en grup amb uns ulls que fitoraven. Cercant en la beguda la com-

panya que es veu d'una hora enfora que les manca...

La vida, tot plegant es un espectacle que val be la pena de sofrir-la, però, dins aquella embarcació esdevé massa crua, massa meterialitzada. Allà afloren, no els sentiments sino les pasions que, per altra banda nigú es cuida de disimular. Però amb tot i amb aixó tampoc es una sinceritat neta.

Es... una altra món. Mescla de supervivització i animalitat.

Mai, en tot el viatge m'havie sentit tan extranger com dins aquella nau voltat de gents que s'enfoten de tot mentre juguen, ballen i s'engaten per a fabricar-se un paradís artificial que els faci oblidar la foscor de cada dia.

I es que la diferencia no tans sols neix de la raça, llengua i religió si no també d'un passat que condicione abso-lutament el nostre present. Vaig fer una cridada per teléfon a Estokolmo a un amic que ens esperava. El cor es va aixamplar quan vaig sentir dir en mallorquí.

Quan arribau?

La remor, a mida que pasaven hores, es tornava mes opaca i les cançons, a plena veu, enronquien les gargamelles.

Vaig pujar a cuberta.

Perelles cercant una fosca que no venia mai. A les onze de la nit era dia clar.

Dormirem a pesar del soroll.

L'endemà demetf Gotteborg ens aparexia per proa, vermellenca i clara baix un sol esmorteit que a les set del demetf era alt.

Es port més important de Suecia. Situat a la desembocadura del riu Gotta que l'uneix a Estocolm pel gran llac de Vänem i uns canals, si be es tarden tres dies a arribar-hi. La mar que ara solcam es l'estret de Skagerrak.

Desembarcam amb una puntualitat absoluta i al veixell no guarda cap senya de la nit passada car unes dones demetineres de blanc l'han netejant al trenc d'aua.

Tornen les angoixes per a veure com pasarem l'aduana.

Fou de lo més fácil.

L'aduaner quan va veure la matricula P.M. es posa a parlar-nos...

"Mañana... mañana...

Havia estiuejat a Ca'n Pastilla.

"Can Pas-ti-li-a"

Quin suec no ha estat qualca vegada a S'Arenal...?

I... Doncs perquè creis que aquella aigua té aquella color verdet esmeralda...?

A rel de la nova bordada empresa pel BELLPUIG havien deixat de publicar el nostre relat. Ara, aprofitant que a l'estiu hi ha manca de col·laboracions i un parell més de fulles anam a acabar l'història del viatge del que s'ha complit l'any que es va realitzar.

CA'N TOMEU

RESTAURANTE CHINO
CAFETERIA
BOWLING
BAR POLINESIO

ABIERTO TODO EL AÑO

C. Tritón, 16
Tel. 56 30 47

Playa Son Moll
Cala Ratjada - Mallorca

Bar-Restaurante LOS TOROS

Paseo Marítimo, s/n. (cerca Hotel Talayot) CALA MILLOR (Son Servera)

BODAS Y COMUNIONES

Mariscos en vivero propio y a la vista de los señores Clientes

PESCADOS Y CARNES

COCINA INTERNACIONAL EXQUISITA SELECCION

SERVICIO PROFESIONAL

Reserve su mesa al número 56 72 52 de Son Servera

DE LA COLONIA DE S. PEDRO

* Las fiestas patronales, a pesar de ciertas irregularidades satisfactoriamente subsanadas, transcurrieron con brillantez. De los numerosos y diversos actos celebrados destacamos:

—El Cocktail que organizó "Terraza Solimar" en el que fue elegida Miss Colonia la Srta. María Planisi y las Srtas. Gabriela Genovart y Ma. Cristina Amors primera y segunda dama de honor respectivamente.

—La intervención de las Majorettes y Banda de Tambores y Cornetas de La Salle, de Inca que, tras desfilar por las diversas calles de la Colonia, realizaron una excelente demostración en la plaza. Una vez finalizada dicha exhibición se dirigieron hacia el Complejo Solimar donde les fue ofrecida una merienda a base de bocadillos y cola "la Casera".

—La simpática exposición infantil de pintura y trabajos manuales organizada por el Teleclub, que fue clausurada el domingo, 4 de Julio, en cuyo acto se hizo entrega a los participantes de sendos Diplomas.

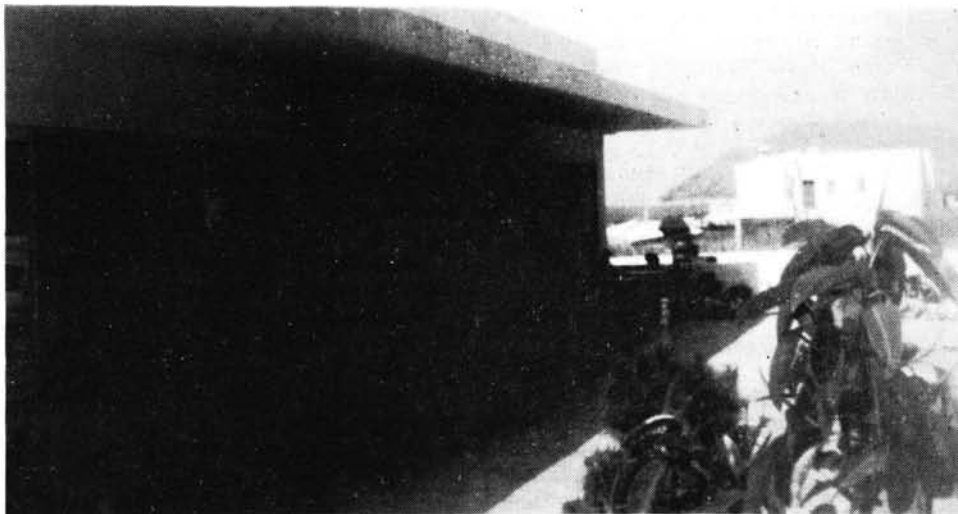
—El Oficio Solemne de conmemoración del 25 aniversario de la construcción de la iglesia, que fue concelebrado en la plaza, bajo el arco del Siglo XVIII reedificado al costado de la entrada, por los Rvdos. D. Gabriel Massanet, Rector de Llubí, D. Andrés Genovart, Rector de la Parroquia de Cristo Rey de Manacor y D. Gabriel Fuster, Rector de la Parroquia de la Colonia. El Rvdo. D. Andrés Genovart, natural de La Colonia, se dirigió a sus paisanos y amigos mediante una sencilla pero profunda y emocionante homilía en la que después de manifestar su satisfacción de encontrarse entre los suyos, se refirió a la trascendencia del acto que se conmemoraba.

La Misa fue cantada por el magnífico Coro Parroquial de Llubí.

* El día 26 de Junio tuvo lugar la inauguración del Bar Terraza Solimar, que llena un capítulo importante en la vida de nuestro pequeño pueblo, pues desde entonces podemos contar con este nuevo lugar de esparcimiento en el que encontramos Bar, Restaurante, Terraza, pistas de tenis, piscina, parque infantil, ping-pong y otros juegos recreativos. A través de estas páginas, en nombre de los colonenses y simpatizantes, queremos hacer llegar nuestra mas cordial enhorabuena a quienes lo han hecho posible.

A pesar de la corta vida de este Complejo es importante ya su labor, especialmente en el campo recreativo y deportivo:

Torneo de tenis individuales.
Torneo de tenis dobles.
Campeonato de natación masculino.
Campeonato de natación femenino.

El sábado, 17 de Julio, en el transcurso de una simpática cena-tómbola a la que asistieron los alcaldes de Artá y de la Colonia y demás autoridades, los ganadores de las citadas competiciones recibieron de manos de D. Gabriel Massanet, (Alcalde de Artá) los correspondientes trofeos:

Tenis: Indv. 1ro. José Campins, 2o. Manuel Velasco.

Dobles: José Campins y Manuel Velasco.

Natación: Masculino, 1ro. Angel Domínguez, 2o. Tolo Homar.

Femenino, 1ra. María Campins, 2a. Catalina Th. Bonnín.

Dicha cena culminó con una animada fiesta y baile amenizados por el conjunto "Aigua Aixuta".

* En el no. anterior de BELLPUIG ya destacamos la excepcional portada con que contarían los programas de las fiestas, pero el éxito ha sido mucho mayor del que se esperaba. En los bares y lugares públicos de la Colonia donde tenían numerosos programas para mostrar y repartir a sus clientes era realmente difícil encontrar uno "entero" (es decir con la portada) después de una semana de su puesta en circulación.

* Bautizos:

El día 3 de Julio fue bautizado en la Iglesia Parroquial el niño Víctor Gabriel Martín Píris, hijo de Manuel Segundo y Magdalena Victoria, nacido el 18 de Abril.

El día 11 de Julio fue bautizado en la Iglesia Parroquial la niña Ma. Esperanza Tous Pascual, hija de Pedro y María Purificación, nacida el 12 de Junio.

C. THOMAS

CRISTALERIA ISLEÑA MANACOR

HABIENDOME HECHO CARGO, NUEVAMENTE, JUNTO CON MI HIJO FRANCISCO, DE LA DIRECCION DE ESTA EMPRESA, PROPIEDAD DE MI ESPOSA DOÑA FRANCISCA VIDAL ABELLA, NOS ES MUY GRATO APROVECHAR ESTA CIRCUNSTANCIA PARA SALUDAR CORDIALMENTE A TODOS NUESTROS VIEJOS Y NUEVOS CLIENTES Y AMIGOS EN GENERAL, ASEGURANDOLES NUESTROS MEJORES SENTIMIENTOS DE SERVICIO Y AMISTAD.

MANACOR, 3 DE FEBERO DE 1976.

Antonio Lliliteras Lliliteras

Instalaciones
Eléctricas

Instalaciones
Sanitarias

Eléctrica ARTÁ - LUX

Venta de Electrodomésticos en general

Avenida Costa y Llobera, 34
Teléfono 562306

ARTÁ (Mallorca)

¡YA ESTAMOS EN PRIMERA! - ENHORABUENA - FELICIDADES a todos aquellos que han hecho posible ésto (directiva, presidente, entrenador y jugadores). Enhorabuena y gracias por el trabajo hecho durante toda la temporada. Creemos que con el ascenso a Primera o sea con la vuelta a la categoría que no se debió perder se ha cubierto una etapa y una nueva debe empezar.

El final de la anterior fue todo un film de Hitchcock, pues incluso en el penalty que decidió la victoria fue de un suspense cardiológico, también el público parecía que lo tenía dentro y en vez de animar a nuestra plantilla se lo pasaba en un silencio sepulcral que sólo se animó cuando Benito con su gol nos daba paso a la Primera Regional, ya que los gritos de ánimo, pese a la buena entrada, pasaban desapercibidos por el enorme temor de quedar en la cuneta y empañar una buena labor que no se esperaba al principio de temporada. Muchos nervios y gran tensión, cero a cero y penaltys, y gracias a la diosa suerte que no salió y mientras el Rotlet despediciaba dos, nosotros marcamos los cuatro que nos daban ya el ASCENSO.

El pasado día 16 a las 9 en los locales de casa Matemalas y en el salón de actos se celebró Junta Ordinaria de Socios, en cuyo acto se dió cuenta de los gastos y entradas de la presente temporada y cuyo déficit actual asciende a más de 40.000 ptas., para pasar al desglose de los gastos de la manutención de los dos equipos juveniles y Regionales. Al final de este resumen el presidente D. Jaime Massanet dejó su cargo junto con el de toda la directiva en mano de los socios se presentó la candidatura de D. Julián Carrió que fue elegido Presidente, en cuyo cargo por el momento tendrá como ayudantes a D. Francisco Tous, D. Antonio Llaneras, D. Antonio Femenías y otro nutrido grupo de personajes que seguro intentar mantener nuestro equipo a gran altura. Es una lástima el no poder confeccionar la lista definitiva de la directiva, así como los planes de la misma, pero esperamos que la próxima edición del Bellpuig podamos hacerlo. La lista será confeccionada y dada a conocer en un acto a celebrar (el pasado día 24).

Desde estas líneas pediríamos a la directiva dos cosas importantes:

1.º.— Que traten de reorganizar el club con gran fuerza y sobre todo con gran amor hacia el C. D. Artá. Que no encontrar lo que se busca, si se va con honradez y sensatez a ficharlos. Más vale saber que nuestros muchachos artanenses puedan jugar y demostrar su valía que cerrarles el plazo o estancarlo con promesas o con cualquier artilugio. Que piensen que ya es hora de formar el equipo cara a la próxima temporada.

2.º.—Que fomenten y no dejen en la estacada a equipos de la cantera (infantiles y juveniles), si es necesario que se pida ayuda económica al ayuntamiento que algo en su presupuesto está destinado al Deporte y que ello dentro del mismo club y con la misma organización se pueda llevar a cabo. No formemos un equipo con miras utópicas de ascenso, no creo que en estos momentos se pueda pensar más que en un modesto papel y permanecer en la categoría, esperemos que con el fomento de la categoría dentro de 3 o 4 años se pueda pensar en ascender a la preferente, para ello visto el panorama de la regional, lo económico es fomentar la cantera, y si no al tiempo...

También al aficionado y al socio debemos pedirle algunas cosas.

a). Ayudar a Artá en el Campo, animándole con el aliento y los gritos de Viva el Artá o Artá, Artá, tu ánimo puede ser importante para que nuestros jugadores puedan sentirse arropados por su público (Cosa que hasta ahora ha faltado).

b). Hazte socio y contribuirás a que el equipo pueda desenvolverse sin agobios económicos.

Para las Fiestas dentro de las actividades deportivas merece mención especial el II Campeonato de Tenis y que con gran nutrida representación este año local se disputará en "Na caragol" desde el 27 al 5 de Agosto Y el mismo día 5, Finales de Tenis de Mesa, ya que los días 3 y 4 se disputarán las eliminatorias previas con cabezas de series entre los loca-

les y foráneos que deseen participar en este Gran Trofeo Villa de Artá.

En Fútbol grandes partidos del Villa de Artá, por vez primera cada partido una final ya que será triangular, contándose por el momento con la Presencia del Felanitx y el Artá, faltando por designar a un tercer equipo que seguro la nueva Junta ya tendrá cuando salga esta publicación a la luz.

Unas simultáneas de Ajedrez con el campeón de Baleares Lorenzo Vives reunirá en los locales de Casa Matemalas a más de 30 ajedrecistas locales que intentarán demostrar el nivel local de este juego-deporte (más bien invernal).

Lo que falta en estas fiestas es sin lugar a dudas algunos partidos de juveniles o de infantiles, creemos que aún se podrían montar y animar a éstos, para que vean que el próximo año vean que pueden jugar y formarse con el deporte de su ilusión.

Mención aparte es el Trofeo Bujosa que cada año trata de llevarnos a los más y mejores ciclistas provinciales en las categorías de amateurs y aficionados, incluso juveniles para ver si el ciclismo tiene auge o se levanta un poco, pero la verdad en nuestro pueblo no sale nadie que quiera sacrificarse con este deporte tan ingrato.

MAYOL

PREGUNTAS SIN MALICIA

¿Qué ha sido del gran club de C. M. cultural y Deportivo?

¿Se harán o no se harán unas casetas de Fútbol?.

¿Cuándo se abrirá el Tots Junts?

¿Tendremos o no tendremos cantera?

PERE F. PUJOL d'Artà i per Artà

Fa uns mesos i a n'aquesta mateixa plana, en una miscelània de notícies entorn del camp de l'art, comentàvem que Pere F. Pujol, l'escultor d'Artà, estava a punt de inaugurar una exposició a la ciutat de Manacor. Idò bé: ja ha passat, i vos asseguram que la cosa no podia anar millor. En el mateix escrit anunciàvem també la promesa de l'artista de fer una propera mostra de la seva obra a Artà, així que ara ens arriba i li arriba l'hora.

Potser fóra inútil dir qui és i com és Pere F. Pujol. Qui més qui menys de nosaltres el coneix i coneix, al menys en part, la seva obra, des de la tota plena de fantasia Rondaia fins a les seves escultures, saborosament mallorquines i ben en el fons artanenesques.

Solitari i meditatiu, autodidacte i ja madur coneixedor de les matèries amb què treballa, i no tan sols de la matèria sino també de la temàtica que treballa, sovint amarada del regust folklorista que en treu de les seves xerrades amb el P. Ginard, Pere F. Pujol ens oferirà, en la sala d'art de la Caixa de Pensions, i amb

motiu de les festes de Sant Salvador, una mostra molt vàlida dels seus últims quefers artístics: Tot un món reviscut dels nostres avantpassats, amb l'aire senzill de la pagesia, amb tot l'encant i la nostàlgia del "temps perdu" i d'aquella ara llunyana "illa de la calma", realitzat amb un modelat de mà ferma i clar enteniment.

Pujol no és un aventurer de l'art. I no volem indicar amb això que la paraula "aventurer" sigui despectiva, ni molt menys. Creim en l'aventura de l'art. Creim que l'aventura és quasi l'esperit de l'art, però això no pot ni minvar ni descartar ara el treball raonable i raonat dels artistes com Pujol. Pujol sap molt bé (massa bé) què fa i a on va. Ha trobat el seu món i neda dins les seves aigües, però això sí, sense quedar-hi estancat, engorgat. Malgrat una temàtica lineal, com és la seva, podem advertir els trets estilístics de cada una de les obres i veurem com al costat d'unes de intens "detallament" ens ne presenta d'altres de clara tendència figurativa, resoltes i vàlides en la mateixa masa i volumen de la imatge, sense detalls ni acabaments perfeccionistes.

El que "no hi ha profeta en terra seva" és una frase feta, no per això menys plena de veritat. Les enveges, petits odis i malefics surten sovint envoltant la profecia per a fer-la, diguem-ne, més futil, més "senzilla" i, de vegades, fins i tot "despreciable". Ve't aquí que per això el nostre país ha perdut tants de profetes. Perquè nosaltres som molt "mascles" i "sincers" i "clars com l'aigua", però davall davall qui més qui menys du els peus enfangats de xefaderia.

Dir, ara, que el nostre artista Pujol ha sigut en repetides ocasions ferit pel segell antiprofètic provincià que tant sol caracteritzar els nostres pobles no faria més que "afegir llenya a n'es foc". I tal vegada fóra millor oblidar algunes coses: unes crítiques mal arrenjades, uns comentaris fatús i buids de tot fonament. Només així ens podem trobar amb el nou Pujol, lluny de tota malícia ambiental i ple d'aquest autèntic i tan nostre missatge que ens vol trametre, senzilla i planament, com en una conversa de cafè.

Pere F. Pujol és veritablement i fins als ossos mallorquí. Però, a més, és un mallorquí conscientment enamorat de Mallorca i de totes les seves coses. I ni ell mateix es sap concebre separat de l'illa. Estima tot allò que és nostre i necessita manifestar-ho comunicar-ho. I ho fa així, volguent compartir amb nosaltres aquest seu món, tan carregat de records i subtils.

"Que no sigui, idò, decebuda la seva confiança".

Algunes de les obres de Pere F. Pujol

EXCAVACIONES
Y DESMONTES

Miguel y Mateo Morey

Calle Vilanova, 27
Teléfono 56 20 85
ARTA

ASSAIG DE 5